

Γ. Δορμπαράκης, «Διάλογος γενεών»

Στις μέρες μας γίνεται πολύς λόγος για το περίφημο χάσμα γενεών, που χρησιμοποιείται για να περιγράψει τις μεγάλες διαφορές που χωρίζουν δύο επάλληλες γενεές, τη γενιά των ώριμων -που βρίσκεται στο προσκήνιο της κοινωνικής δραστηριότητας- και τη νέα γενιά που ετοιμάζεται να τη διαδεχτεί. Οι διαφορές αυτές αναφέρονται στην αντίληψη του κόσμου, στο νόημα της ζωής, στο κύρος των αξιών, στους τρόπους της καθημερινής συμπεριφοράς.

Οι μεγάλοι έχουν δημιουργήσει έναν κώδικα αξιών, στις οποίες πιστεύουν με φανατισμό και τις οποίες θεωρούν αναγκαίες και επαρκείς όχι μόνο για να στηρίξουν το παρόν, αλλά και για να διαμορφώσουν το μέλλον, γι' αυτό θέλουν με όλους τους τρόπους, θεμιτούς και μη, να τις επιβάλουν στους νέους. Οι νέοι, όμως, έχουν τα δικά τους όνειρα. Έχουν γεμάτες τις φαρέτρες τους για καινούριους στόχους, υφαίνουν μεγαλεπήβολα σχέδια, γι' αυτό και εξοργίζονται, καθώς συνεχώς στα πόδια τους ανακατεύονται οι παλαιότεροι με το παλαιό οπλοστάσιο επιχειρημάτων και τις «ξεπερασμένες» αντιλήψεις τους. Έτσι, το χάσμα ανοίγεται. Υψώνονται δύο λάβαρα. Από το ένα μέρος οι πρεσβύτεροι θρηνούν επί των ποταμών της Βαβυλώνας και καταδικάζουν το παρόν χωρίς έλεος. Από το άλλο μέρος οι νέοι, που είναι όλο αβεβαιότητα, ταραχή και φλόγα, πυρπολούν ό,τι βρήκαν από τους πρεσβύτερους και περνούν στην αμφισβήτηση και κάποτε στην εξέγερση και τον μηδενισμό.

Από την όλη επισκόπηση του θέματος νομίζω ότι μπορούν να εξαχθούν τα ακόλουθα συμπεράσματα: Πρώτον, δεν είναι σωστό να μιλάμε για χάσμα γενεών, δηλαδή για μια ολοκληρωτική και αγεφύρωτη διάσταση. Δεν πρόκειται για χάσμα ή χάος ή βάραθρο, αλλά μάλλον για άνοιγμα, ρωγμή. Πρόκειται για μια διαφορετική στάση απέναντι στα προβλήματα του παρόντος ανάμεσα στους πρεσβύτερους και στους νεότερους, φαινόμενο που είναι στις γενικές του γραμμές παλαιό όσο και ο κόσμος. Η ιδιαίτερη οξύτητα που παρουσιάζει στις μέρες μας αυτή η δυσκολία επικοινωνίας οφείλεται στην έκρηξη των γνώσεων που έγινε στις μέρες μας, στον ιλιγγιώδη ρυθμό με τον οποίο γυρίζει ο τροχός της ιστορίας και στον κλονισμό του κύρους των αξιών της ζωής, ύστερα από ένα φοβερό παγκόσμιο πόλεμο και μια συνεχιζόμενη αναταραχή σε όλη την έκταση του πλανήτη μας.

Δεύτερον, δεν υπάρχει δυσαρμονία μόνο σε δύο διαδοχικές γενιές, αλλά και ανάμεσα στους ανθρώπους της ίδιας γενιάς και μάλιστα τόσο έντονη, ώστε να γίνεται κάποτε εκρηκτική. Μέσα στην ίδια γενιά υπάρχουν συντηρητικοί και προοδευτικοί, διαλλακτικοί και ασυμβίβαστοι, μετριοπαθείς και ακραίοι. Μέσα στην ίδια την οικογένεια, ακόμα, διαπιστώνουν πολλές φορές οι γονείς ότι τα διαφορετικής ηλικίας παιδιά τους έχουν διαμορφώσει το καθένα κοσμοθεωρία και διαφορετική στάση απέναντι στη ζωή. Τούτο, όμως, δε σημαίνει αγεφύρωτο χάσμα, όταν υπάρχει και λειτουργεί ο διάλογος.

Ερωτήματα

1. Να αποδώσετε το περιεχόμενο του κειμένου **περιληπτικά** σε 120 – 140 λέξεις. Το κείμενό σας πρόκειται να δημοσιευτεί σε σχολική εφημερίδα.
2. Στο συγκεκριμένο κείμενο, ο Γ. Δορμπαράκης αναφέρει ότι: «*Τούτο, όμως, δε σημαίνει αγεφύρωτο χάσμα, όταν υπάρχει και λειτουργεί ο διάλογος*». Να υποστηρίξετε την άποψη του συγγραφέα, δηλαδή ότι ο διάλογος μπορεί να γεφυρώσει την όποια διαφορά φαντάζει ανυπέρβλητη, με δύο (2) δικά σας επιχειρήματα.
3. Σε ποιο **κειμενικό είδος** ανήκει το πιο πάνω κείμενο; Να τεκμηριώσετε την άποψή σας, κάνοντας αναφορά σε δύο (2) στοιχεία του κειμένου.
4. Να εντοπίσετε ένα **τρόπο ανάπτυξης** της δεύτερης παραγράφου(2) και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας, με στοιχεία από την παράγραφο.
5. Να χαρακτηρίσετε το **ύφος** του κειμένου και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας, με αναφορά σε συγκεκριμένες γλωσσικές επιλογές του συγγραφέα.
6. Να εντοπίσετε στο κείμενο **τέσσερις (4) διαρθρωτικές λέξεις** και να αιτιολογήσετε τη χρήση τους.
7. Η πρόταση: «*οι νέοι, που είναι όλο αβεβαιότητα, ταραχή και φλόγα, πυρπολούν ό,τι βρήκαν από τους πρεσβύτερους*» (δεύτερη παράγραφος, 2η §), χρησιμοποιείται στο κείμενο με **κυριολεκτική/δηλωτική ή μεταφορική/συνυποδηλωτική** σημασία; Αφού απαντήσετε στο ερώτημα, να εξηγήσετε ποιον σκοπό του συγγραφέα εξυπηρετεί η φράση αυτή.
8. Να ξαναγράψετε τις παρακάτω φράσεις, αντικαθιστώντας καθεμιά από τις υπογραμμισμένες λέξεις με άλλη **αντώνυμη**, διατηρώντας τον γραμματικό τους τύπο:
 - α. [...] βρίσκεται στο προσκήνιο της κοινωνικής δραστηριότητας
 - β. [...] οποίες θεωρούν αναγκαίες και επαρκείς
 - γ. [...] και μάλιστα τόσο έντονη, ώστε να γίνεται κάποτε εκρηκτική
9. Να ξαναγράψετε τις παρακάτω φράσεις, αντικαθιστώντας καθεμιά από τις υπογραμμισμένες λέξεις με άλλη **συνώνυμη**, διατηρώντας τον γραμματικό τους τύπο:
 - α. [...] και τις οποίες θεωρούν αναγκαίες και επαρκείς
 - β. [...] θέλουν με όλους τους τρόπους, θεμιτούς και μη
 - γ. υφαίνουν μεγαλεπήβολα σχέδια
10. Να γράψετε ένα (1) **παράγωγο ουσιαστικό** και ένα (1) **παράγωγο επίθετο** για τις (υπογραμμισμένες στο κείμενο) λέξεις: *θρηνούν, έχουν διαμορφώσει, λειτουργεί*